

Politechnika Białostocka
Wydział Elektryczny
Katedra Elektrotechniki Teoretycznej i Metrologii

Instrukcja
do pracowni specjalistycznej z przedmiotu

Informatyka 1

Kod przedmiotu: **EZ1D200 008**
(studia niestacjonarne)

JĘZYK C - OPERATOR WARUNKOWY, INSTRUKCJA SWITCH

Numer ćwiczenia

INF04Z

Autor:
dr inż. Jarosław Forenc

Białystok 2017

Spis treści

1. Opis stanowiska	3
1.1. Stosowana aparatura	3
1.2. Oprogramowanie.....	3
2. Wiadomości teoretyczne.....	3
2.1. Operator warunkowy	3
2.2. Instrukcja wyboru wielowariantowego - switch.....	5
2.3. Stałe zadeklarowane jako const	10
3. Przebieg ćwiczenia.....	10
4. Literatura.....	12
5. Zagadnienia na zaliczenie.....	13
6. Wymagania BHP.....	13

Materiały dydaktyczne przeznaczone dla studentów Wydziału Elektrycznego PB.

© Wydział Elektryczny, Politechnika Białostocka, 2017 (wersja 3.0)

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej publikacji nie może być kopiowana i odtwarzana w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakichkolwiek środków bez zgody posiadacza praw autorskich.

1. Opis stanowiska

1.1. Stosowana aparatura

Podczas zajęć wykorzystywany jest komputer klasy PC z systemem operacyjnym Microsoft Windows (XP/Vista/7).

1.2. Oprogramowanie

Na komputerach zainstalowane jest środowisko programistyczne Microsoft Visual Studio 2008 Standard Edition lub Microsoft Visual Studio 2008 Express Edition zawierające kompilator Microsoft Visual C++ 2008.

2. Wiadomości teoretyczne

2.1. Operator warunkowy

Operator warunkowy składa się z dwóch symboli (? - znak zapytania, : - dwukropek) i wymaga trzech operandów (wyrażeń **w1**, **w2**, **w3**). Stosując operator warunkowy otrzymujemy następującą postać wyrażenia:

w1 ? w2 : w3

Wyrażenie warunkowe obliczane jest w następujący sposób: najpierw obliczane jest wyrażenie **w1**. Jeśli jego wartość jest różna od zera, to obliczane jest wyrażenie **w2** i jego wartość staje się wartością całego wyrażenia warunkowego. W przeciwnym razie **w2** jest ignorowane, a wartością wyrażenia warunkowego staje się wartość wyrażenia **w3** (po wcześniejszym jego obliczeniu).

Wyrażenia warunkowe stosowane są najczęściej wtedy, gdy pewnej zmiennej nadawana jest jedna z dwóch możliwych wartości. Mogą one zastępować proste instrukcje **if ... else**. Przykładowo, obliczanie wartości bezwzględnej zmiennej **x**:

```
if (x < 0)
    y = -x;
else
    y = x;
```

można zastąpić
przez:

```
y = (x < 0) ? -x : x;
```

Podobnie postępujemy z wyznaczeniem większej z dwóch zmiennych **a** i **b**:

```
if (a > b)
    max = a;
else
    max = b;
```

można zastąpić
przez:

```
max = (a > b) ? a : b;
```

Zastosowanie wyrażania warunkowego upraszcza kod programu i może dawać w wyniku kompilacji bardziej zoptymalizowany kod wykonywalny. W poniższym przykładzie operator warunkowy został zastosowany bezpośrednio w instrukcji **printf()** do sprawdzenia czy liczba jest parzysta/nieparzysta, dodatnia/ujemna i wyświetlenia odpowiedniego tekstu.

Sprawdzenie czy liczba jest parzysta/nieparzysta, dodatnia/ujemna.

```
#include <stdio.h>
#pragma warning(disable:4996)

int main(void)
{
    int x;

    printf("Podaj liczbę: ");
    scanf("%d", &x);

    if (x == 0)
        printf("Liczba: zero\n");
    else
    {
        printf("Liczba: %s\n", x>0 ? "dodatnia" : "ujemna");
        printf("Liczba: %s\n", x%2==0 ? "parzysta" :
            "nieparzysta");
    }
}
```

```
    return 0;
}
```

Przykładowe wyniki uruchomienia programu:

```
Podaj liczbe: 5
Liczba: dodatnia
Liczba: nieparzysta
```

```
Podaj liczbe: -6
Liczba: ujemna
Liczba: parzysta
```

```
Podaj liczbe: 0
Liczba: zero
```

2.2. Instrukcja wyboru wielowariantowego - switch

Instrukcja **switch** służy do podejmowania decyzji wielowariantowych. W instrukcji tej sprawdza się, czy wartość pewnego wyrażenia pasuje do jednej z kilku **całkowitych, stałych wartości (wyrażenie stałe)**. W przypadku stwierdzenia równości następuje przekazanie sterowania (skok) do odpowiedniego miejsca. W niektórych sytuacjach instrukcja **switch** może zastąpić wielokrotne instrukcje **if - else if**.

Ogólna postać instrukcji **switch** jest następująca:

```
switch (wyrażenie)
{
    case wyrażenie_stale: instrukcje;
    case wyrażenie_stale: instrukcje;
    case wyrażenie_stale: instrukcje;
    ...
    default: instrukcje;
}
```

Obliczane jest **wyrażenie** w nawiasach. Następnie jego wartość porównywana jest z wartościami **wyrażeń stałych** (zawartych w częściach oznaczanych przez etykiety **case**). Sterowanie jest przekazywane do tej instrukcji,

którą poprzedza etykieta **case** z **wyrażeniem stałym** równym co do wartości **wyrażeniu** w nawiasach **switch**. Od tego miejsca wykonywane są wszystkie instrukcje znajdujące się po tej etykiecie oraz oznaczone przez inne etykiety, aż do końca instrukcji **switch**. Jeśli nie znajdzie się żadna etykieta „pasująca” do wartości **wyrażenia** w nawiasach **switch**, to sterowanie jest przekazywane do części oznaczonej przez etykietę **default**. Jeśli nie ma etykiety **default**, to sterowanie przekazywane jest do instrukcji następującej po **switch**. Etykieta **default** może wystąpić tylko jeden raz. W składni instrukcji **switch** wszystkie instrukcje oraz etykieta **default** są opcjonalne.

Wyrażania stałe występujące po etykietach **case** nie mogą powtarzać się. Jeśli wystąpi taka sytuacja, to kompilator zasygnalizuje błąd. W jednej instrukcji **switch** może występować maksymalnie do 1023 etykiet **case**. **Wyrażenie stałe** musi mieć typ całkowity. Jego wartość powinna być znana w trakcie kompilacji i nie może zostać zmieniona w fazie wykonania programu. Jako **wyrażenie stałe** najczęściej stosuje się:

- liczby całkowite, np. **1, 2, 3, 0, -1, -2**;
- stałe zadeklarowane jako **const** lub przez dyrektywę preprocesora **#define**;
- znaki umieszczone w apostrofach, np. **'+', 'a'**.

Wybór arytmetycznego działania w zależności od wciśniętego klawisza.

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    int key;
    float x1 = 10.0, x2 = 5.0, y;

    printf("Podaj dzialanie (+,-): ");
    key = getchar();
    switch (key)
    {
        case '+':
            y = x1 + x2;
            printf("Dodawanie: y = %.2f \n", y);
            break;
```

```

    case '-':
        y = x1 - x2;
        printf("Odejmowanie: y = %.2f \n", y);
        break;
    default:
        printf("Nieznana operacja!\n");
    }

    return 0;
}

```

Przykładowe wyniki uruchomienia programu:

```

Podaj dzialanie: +
Dodawanie: y = 15.00

```

```

Podaj dzialanie: -
Odejmowanie: y = 5.00

```

```

Podaj dzialanie: *
Nieznana operacja!

```

W powyższym programie funkcja `getchar()` odczytuje wciśnięty klawisz i podstawia jego kod pod zmienną `key`. Następnie w instrukcji `switch` kod klawisza porównywany jest z wyrażeniami stałymi znajdującymi się po `case`. Jeśli wciśniętym klawiszem był '+', to zmienne `x1` i `x2` dodawane są do siebie i wyświetlana jest ich suma. Jeśli wciśnięto '-', to zmienne są odejmowane. Wprowadzenie innego znaku spowoduje wyświetlenie tekstu: **Nieznana operacja!**

Po instrukcjach każdego wariantu `case` występują instrukcje `break`. Powodują one natychmiastowe opuszczenie instrukcji `switch`. Ich brak spowodowałby wykonanie wszystkich instrukcji (do końca instrukcji `switch`) występujących po każdym `case`.

```

switch (key)
{
    case '+':
        y = x1 + x2;
        printf("Dodawanie: y = %.2f \n", y);

```

```

    case '-':
        y = x1 - x2;
        printf("Odejmowanie: y = %.2f \n", y);
    default:
        printf("Nieznana operacja!\n");
    }
}

```

Po wciśnięciu '+' wyświetlone zostałyby komunikaty:

```

Dodawanie: y = 15.00
Odejmowanie: y = 5.00
Nieznana operacja!

```

Po wciśnięciu '-' wyświetlone zostałyby komunikaty:

```

Odejmowanie: y = 5.00
Nieznana operacja!

```

Po wciśnięciu innego znaku wyświetlony zostałby komunikat:

```

Nieznana operacja!

```

Kolejny program wyświetla słownie ocenę wczytaną z klawiatury.

Program wyświetlający słownie ocenę wprowadzoną jako liczba.

```

#include <stdio.h>
#pragma warning(disable:4996)

int main(void)
{
    int ocena;

    printf("Podaj ocene: ");
    scanf("%d", &ocena);
    switch (ocena)
    {
        case 5:
            printf("Twoja ocena: bardzo dobry\n");
            break;
        case 4:
            printf("Twoja ocena: dobry\n");
            break;

```

```

        case 3:
            printf("Twoja ocena: dostateczny\n");
            break;
        case 2:
            printf("Twoja ocena: niedostateczny\n");
            break;
        default:
            printf("Bledna ocena\n");
    }

    return 0;
}

```

Przykłady uruchomienia programu:

```

Podaj ocene: 4
Twoja ocena: dobry

Podaj ocene: 2
Twoja ocena: niedostateczny

Podaj ocene: 0
Bledna ocena

```

Z każdym wariantem może być związane jedno lub kilka wyrażań stałych.

Program wyświetlający informację o wprowadzonej ocenie.

```

#include <stdio.h>
#pragma warning(disable:4996)

int main(void)
{
    int ocena;

    printf("Podaj ocene: ");
    scanf("%d", &ocena);
    switch (ocena)
    {
        case 5: case 4: case 3:
            printf("Ocena pozytywna\n");
            break;
    }
}

```

```

        case 2:
            printf("Ocena negatywna\n");
            break;
        default:
            printf("Bledna ocena\n");
    }

    return 0;
}

```

Przykłady uruchomienia programu:

```

Podaj ocene: 4
Ocena pozytywna

Podaj ocene: 3
Ocena pozytywna

Podaj ocene: 2
Ocena negatywna

Podaj ocene: 0
Bledna ocena

```

2.3. Stałe zadeklarowane jako const

Stałą specyfikuje się wstawiając przed nazwą typu słowo **const**. Tak zadeklarowana "zmienna" musi otrzymać wartość w trakcie inicjalizacji i nie może być później zmieniana.

```
const int x = 10;
```

3. Przebieg ćwiczenia

Na pracowni specjalistycznej należy wykonać wybrane zadania wskazane przez prowadzącego zajęcia. W różnych grupach mogą być wykonywane różne zadania.

1. Napisz program, w którym użytkownik wprowadza z klawiatury liczbę całkowitą. Jeśli liczba jest ujemna, to przypisz zmiennej **znak** wartość **-1**. Jeśli liczba jest równa zero, to przypisz zmiennej **znak** wartość **0**. Jeśli liczba jest dodatnia, to przypisz zmiennej **znak** wartość **1**. Zastosuj operator warunkowy. Wyświetl wartość zmiennej **znak**.
2. Napisz program obliczający i wyświetlający liczbę bajtów potrzebną do zapisania wprowadzonej z klawiatury liczby bitów. Przyjmij, że 1 bajt to 8 bitów. Zastosuj operator warunkowy.
3. Wskaźniki zadziałania wkładek bezpiecznikowych oznacza się odpowiednimi kolorami zależnie od ich prądu znamionowego (Tabela 1).

Tabela 1. Kolory wskaźników zadziałania wkładek bezpiecznikowych

Barwa wskaźnika	Prąd znamionowy wkładki
zielona	6
czerwona	10
szara	16
niebieska	20
żółta	25

Napisz program, w którym po wprowadzeniu przez użytkownika prądu znamionowego wkładki, wyświetlana jest barwa odpowiadającego jej wskaźnika zadziałania. W przypadku błędnej wartości prądu wyświetl odpowiedni komunikat. Zastosuj instrukcję **switch**.

4. Napisz program, w którym użytkownik wprowadza numer dnia tygodnia. Program powinien wypisać tekst:
 - „zwykły dzień” - dla dni od poniedziałku do piątku;
 - „weekend” - dla soboty i niedzieli;
 - „błędny numer dnia” - dla pozostałych wartości.
 Przyjmij: 1 - poniedziałek, 2 - wtorek, 3 - środa, itd. Zastosuj instrukcję **switch**.

5. Napisz program, w którym użytkownik wprowadza rok oraz numer miesiąca, a program wyświetla liczbę dni w podanym miesiącu. Uwzględnij obecność lat przestępnych. Zastosuj instrukcję **switch**. Uwaga: rok przestępny (liczbowo) spełnia następujące warunki: jest podzielny przez 4, ale nie jest podzielny przez 100 lub jest podzielny przez 400.
6. Napisz program, w którym użytkownik wprowadza numer miesiąca, a program wyświetla nazwy wszystkich miesięcy, które pozostały do końca roku. Wyświetl odpowiedni komunikat w przypadku błędnego numeru miesiąca. Zastosuj instrukcję **switch**.

Przykładowe wywołanie programu:

```
Podaj numer miesiaca: 9
-----
wrzesien
pazdziernik
listopad
grudzien
```

7. Napisz program, w którym użytkownik wprowadza dodatnią, całkowitą liczbę dwucyfrową. Program powinien wypisać tę liczbę słownie. Zastosuj instrukcję **switch**.

Przykładowe wywołanie programu:

```
Liczba: 37
Słownie: trzydziesci siedem
```

4. Literatura

- [1] Kernighan B.W., Ritchie D.M.: Język ANSI C. Programowanie. Wydanie II. Helion, Gliwice, 2010.
- [2] Prata S.: Język C. Szkoła programowania. Wydanie VI. Helion, Gliwice, 2016.
- [3] Prinz P., Crawford T.: Język C w pigułce. APN Promise, Warszawa, 2016.
- [4] King K.N.: Język C. Nowoczesne programowanie. Wydanie II. Helion, Gliwice, 2011.

- [5] Kochan S.G.: Język C. Kompendium wiedzy. Wydanie IV. Helion, Gliwice, 2015.
- [6] Wileczek R.: Microsoft Visual C++ 2008. Tworzenie aplikacji dla Windows. Helion, Gliwice, 2009.

5. Zagadnienia na zaliczenie

1. Omów zasadę działania operatora warunkowego `?` `:`. W jaki sposób operator warunkowy może zastępować instrukcję `if-else`?
2. Omów składnię i zasadę działania instrukcji wyboru wielowariantowego `switch`.
3. Wyjaśnij, w jakim celu w instrukcji `switch` stosowane są instrukcje `break`?

6. Wymagania BHP

Warunkiem przystąpienia do praktycznej realizacji ćwiczenia jest zapoznanie się z instrukcją BHP i instrukcją przeciwpożarową oraz przestrzeganie zasad w nich zawartych.

W trakcie zajęć laboratoryjnych należy przestrzegać następujących zasad.

- Sprawdzić, czy urządzenia dostępne na stanowisku laboratoryjnym są w stanie kompletnym, nie wskazującym na fizyczne uszkodzenie.
- Jeżeli istnieje taka możliwość, należy dostosować warunki stanowiska do własnych potrzeb, ze względu na ergonomię. Monitor komputera ustawić w sposób zapewniający stałą i wygodną obserwację dla wszystkich członków zespołu.
- Sprawdzić prawidłowość połączeń urządzeń.
- Załączenie komputera może nastąpić po wyrażeniu zgody przez prowadzącego.
- W trakcie pracy z komputerem zabronione jest spożywanie posiłków i picie napojów.

- W przypadku zakończenia pracy należy zakończyć sesję przez wydanie polecenia wylogowania. Zamknięcie systemu operacyjnego może się odbywać tylko na wyraźne polecenie prowadzącego.
- Zabronione jest dokonywanie jakichkolwiek przełączeń oraz wymiana elementów składowych stanowiska.
- Zabroniona jest zmiana konfiguracji komputera, w tym systemu operacyjnego i programów użytkowych, która nie wynika z programu zajęć i nie jest wykonywana w porozumieniu z prowadzącym zajęcia.
- W przypadku zaniku napięcia zasilającego należy niezwłocznie wyłączyć wszystkie urządzenia.
- Stwierdzone wszelkie braki w wyposażeniu stanowiska oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu sprzętu należy przekazywać prowadzącemu zajęcia.
- Zabrania się samodzielnego włączania, manipulowania i korzystania z urządzeń nie należących do danego ćwiczenia.
- W przypadku wystąpienia porażenia prądem elektrycznym należy niezwłocznie wyłączyć zasilanie stanowiska. Przed odłączeniem napięcia nie dotykać porażonego.